

SZOMBATI ISTVÁN

Esküvői fotó

A második infarktusom után kezdtem érezni, nincsen több kegyelem, számon tart a kaszás, nem árt figyelni rá. Ami a tegnap még könnyedén szárnyalt, mára döcögős lett. Üljek, mint egy szobor, karba tett kézzel, hagyjam, hogy letojjon minden apró madár? Tegyek úgy, mint apám, jár-káljak a kertben, faragjak pipákat, idézzem a múltat?

Miután egyedül maradtam, Rozi hamar elment, az elektromos kütyük háttérbe szorultak. Memoárba kezdtem, mint az ismert fejek, hátha össze tudok szedni olyan eseteket, melyekből mások is okulnak. Míg könnyen ment a mozgás, mint aktív koromban, reggel hatkor keltem. Megittam a kávémmal gyűszűnyi barackkal, s püföltem a kezem, ha nem akart mozdulni. Kívántam a dohányt, mint a legtöbb függő. Ha tudtam puhítani, füstszűrőt kerestem. Ilyenkor valaki kemény hangon szólt rám: ne feledd, Szamosi, számon tart a kaszás! Vagy talán úgy érzed, nincs több feladatod? A migránstáborokba hányszor vittél jó szót, csokit vagy egyebet?

Ültem a tornácon, ittam a kávémat, cigit puhígtattam fél béna kezemmel. Úgy tűnik, barátom, motyogtam magamban, már nemcsak az ördögök, a köszvény is riogat. Miért büntetsz, Uram, néztem az ég felé, úgy véled, hibáztam, nem mindig hoztam helyes döntéseket? A négy lábú pej kók sohase botlanak?

Talán az se volt méltányos, hogy míg mások sorba álltak a napi betevőért, nekünk odahaza terült az asztalkánk. Kertes házban laktunk, mindig volt meleg víz. Nem néztek be kintről a szurkáló jégcsapok. Míg mellettem volt Rozi, sohase tettem fel a garasos kérdést: érzel még olyan ízt, mint az akácmézben? Ha elfogynak belőlünk, érdemes még élni? Mikor veszed észre, hogy zörögysz, mint a kóró, mit erős szelek ráznak? Mit tehetnél még, hogy fejben és lélekben helyrebillentsd magad? Ha van pénzed hatszázig, miért kuporgatsz? Miért nem próbálsz jótékonykodni ott, ahol érdemes lenne? Miért nem álmodsz egy-két alapítványt? Meddig kapaszkodsz még a tegnapi emlékebe, mely mindig feljebb lökött a hosszú számárlétrán? Még mindig úgy gondolod, szeretett a város, sose ment a susmus, ha vörös nyakkendőben, embernyi kutyáddal flangáltál az utcán?

Leülök, felállok, topogok egy helyben, mint egy mankós kecske. Simogatást várnék, cseppnyi vigasztalást. Végül, nem tudom, miért, körbe-

SZOMBATI ISTVÁN író, nyomdász. Váradon született és tanult. Érettségi után nyomdászként ténykedett a betűk világában. Lapokban közölt. Szerepelt az Ajtók c. prózaantológiában. Önálló kötetét (A sikoly) a Dacia Kiadó hozta (1988). Budapesten él.

járom magam. Nyakkendőt kötök, nem éppen pirosat, inkább olyat, mely pindurit dukál sárguló arcomhoz. Utakat keresnék. Újakat, járhatókat. Úgy néz ki a dolog, köröttem minden kétarcú lett. A melankólia méze egyre ecetesebb. Bontsam sejtjeire a fajsúlyos főnevet, hogy fogyasztható legyen? Be tudom-e látni, hogy nem éppen testvére a szikrázó kedélynek? Ha nem tudom vezetni a vénülés szekerét, nem lehet, hogy végleg vakvá-gányra érek? Mit kellene tennem, hogy megfeleljek nektek, és tulajdon magamnak? Próbáljak még *csenni* egy-két kanálnyi finom akácmézet? Vagy a szakrális csoda, ahogy a művészek mondanák, kizárt? Táncoljak még tovább, próbáljam turbózni tegnapi tangóit? Nem kéne belátnom, hogy a melankóliának érdekes íze lett? Azt hiszed, öreg, zseni lettél te is, mint a világhírű festők? Kihez mernél szólni? A rogyant melósokhoz, kik nagyon sovány nyugdíjukat várják? Van-e közös nevezőtök? *Az a méz és emez* még mindig olyan lenne? Hogyha képes lennél magadba szállni, azt hiszed, még lenne mit ízlelned? Remélni mered, hogy a bűvópatak feltűnik még egyszer? Nem fogsz félni többet, hogy a derült égből lesújthat valami?

Melankólia. Ízlelgetem, játszom, forgatom magamban. Ha tudnám, darabokra szedném. Jó lenne, ha tudnám, mikor kopogtatott ez a fura cím-szó. Talán akkor, mikor (fél)ig lebémultam? Vétkezett a kezem, mikor még szuperált? Tehetek én arról, hogy naponta csak két-három beadványt lehetett örömmel szignálni?

Ha valami vigasztalt, talán a pusztta tény, hogy nem a rendszerváltás, hatodik X-em taszított félre. Míg nem jött a bénulás, nagyra nőtt kutyám-mal jártam a belvárost esti sétáimon. Hízott a májam, ha magamban nyug-táztam, – az utcaneveken kívül – nem változott semmi. Évekig kínlódtam, míg a megkezdett panelekre végre tető került. Mi történt, uraim, néztem az „ifjabb” kollégákat, drágább lett a benzin?

Ahogy jöttek a maroktelefonok, az okos „villanyposták”, megkért a fiam (a rendszerváltás után zöldhatárra lépett), csipkedjem magamat, válaszoljak rögtön, ha bepötyög valamit. A skype, az élő fénykép mindig tűzbe hozott. Nagyon jó érzés volt szemtől szemben ülni, figyelni egymás-ra. Ám egy idő után, bárhogy erőlködtem, nem mozdult az ujjam. Mi a helyzet, apám, befogták a szádát? Mint a megtelt kukák, ijedten pillogtam, s akár a zsenge must, erjedni kezdtem. Sejtette, hogy baj van, hazajött Hágából. Földig ért a haja, s mint a zárlatos konnektor, sercegett, szikrá-zott. Akárcsak régebben, ha nem tetszett valami, cifrán káromkodott: a jó kurva életbe, meghalt minden szomszéd? Annyi voltál nekik, hogy senki se figyel rád?

Alig két nap alatt eladta a házam. Felejtse el, ki voltál, köpte a szemembe, mire megszeppentem: hová akarsz vinni, a Szent László híd alá? Az öre-gek házába! Elment minden eszed? Nyugtatott, vigasztalt: ha van még szür-keállományod, próbáld meg használni! Vagy azt se fogtad még fel, hogy embernyi kutyád is feldobta a talpát?

Mint a vesztesekre, ha számol a bíró, úgy éreztem magam. Ki lettem ütve? Nyugalom, papus, vigasztalt a fiam, ha van némi szerencséd, találsz még olyan nőt, amilyen anyám volt. Ültök a fák alatt, a sétálókertben, s ha mozdul majd az ujjad, pimasz mozdulattal be tudod zavarni csipkés bugyijába.

Amitől tartottam, be is következett. Miután bentlakó lettem, mint madár a trágyára, mindenki rám szállt, hogy emlékszem-e még erre meg arra. Hogy legalább itt, bent, próbáljak lépni, kreálni valamit.

A legelső héten, mielőtt cseppent volna kevés abból a mézből, Takács úr, a fél lábbú cipész költögetett.

– Hallotta, hogy esik? – kérdezte az öreg nagyon álmos hangon.

– Honnan tudja, Dezső, ha a fején van a plédje?

– A lábam sűg, Szamosi.

– Melyik, Takács bácsi?

– Az, amelyik elszállt.

Úgy hallottam, felkel, kopogott a mankó. Az ablak felé lépett, s akár egy riporter, lelkes hangon mondta: van isten, Szamosi, limuzin fékezett a sétálókertünkben!

Szórakozzál mással, gondoltam magamban. De az öreg suszter nem hagyta abba: az isten fia kopog, nézzen ki, Szamosi!

Igazat mondott, ott volt egy limuzin és Krisztus helyett Rozi, a feleségem mása! Nagyot nyerítettem, mint hágáskor a csődör.

– Foglaljak egy helyet? – kérdezte Dénes, mikor reggelizni indult a többi öreg után.

– Menjen csak – intettem, s a főgondnokra néztem, aki a folyosó végén próbálta vezetni a kalapos hölgyet.

– Itt vagyunk, asszonyom, ez itt a Kánaán! – A szobákat mutatta, a fürdőt, az étkezdét, mely később új formát kap. – Ha kikenjük a hasunk, lehet horgolni, bridzsezni, römizni...

– Homokozó nincsen? – kérdezte jéghideg zöngékkal a kalapos hölgy társa. Mikor észbe kapott, puhított keveset: – Merre nézel, anyus? Itt az okostelefonod, és kérlek, ne rejtegesd azt a könnyökmankót!

Az új lakónk megszeppent, restelkedve nézett, kapkodta a fejét, hányan „értékelték” a lánya *belépőjét*? De leginkább akkor jött zavarba, mikor engem is észrevett. Rendezte ruháját, hullámos tincseit. Nyilván nem értette, miért raktam félre reggeli postámat, amit nemrég kaptam kézhez.

– Ha idevalósi lenne... – kezdte a főgondnok, hogy segítsen a jövevény zavarán.

– Anyám itt született! – nyelvelt az ifjú hölgy a könnyökmankós helyett. – Mit gondol, főmufti, ide hoztam volna, ha nem lenne gyökere?

Beindult a címszó, mohón ízlelgettem a maradék mézemet. Ahogy telt az idő, egyre édesebb lett. Szakasztott olyan volt, mint az elhunyt nejem. Mikor a nevén szólítottam, nemcsak az arca, a kalapja is égett.

– Maga még emlékszik rám? – pillogott könnyezve.

– Nem én bábáskodtam a római utadnál?
– Gyere, ne tátsd a szád – rángatta a lánya –, hosszú útról jöttünk, nem árt, ha lefekszel!

– Meg tudsz bocsátani? – kérdezte esendően.

– Úgy gondolod, van mit?

– Ígérem, Mihály, később megbeszéljük.

– Megtudhatnám, Rozi, *mikor* lesz a később?

Miután csukódott az ajtó, a főgondnok elnézést kért tőlem a „durva” közjátékért. Semmi gond, intettem, a fiam se volt különb, aggódnak értünk, ahogy mi is értük. Topogtam keveset, nemigen tudtam még, mit kezdjek magammal. Azon gondolkoztam, mit mondott a suszter, hová kéne menni. Reggelizni talán, vagy vissza az elillant időbe? Sose lelkesedtem, ha hívott a nagyfőnök a piros irodába, de hogy őszinte legyek, én se voltam különb, miután a helyére kerültem. Nos, ott láttam meg Rozit a főnököm előtt. Tudtam, kiről van szó, jó nevű táncos volt, döntőt is nyertek országos versenyen.

– Mit gondol, Szamosi, megbízhatunk benne, utazhat Rómába?

– Utazhat, Bárány úr – (akkor még elvtárs volt) –, az apját jól ismerem, üzemi titkár volt, az anyja, mint a nejem, a tanügyben dolgozott! – Hamar rábeszéltem, úgy láttam, nem bánta. – Ha valami zúr lesz, a balhét én viszem el.

– A nejjeddel hogy vagytok – kérdezte a főnök, miután Rozit elengedtük.

– Hozzam be faluról, keressek jobb helyet?

– Ha egy évet se bír ki Sárdagasztó Pusztán, gondolja, rávehet valakit, hogy kimenjen helyette?

Azt hiszem, pindurit nőttem a vén főnök szemében. Bár nem volt felemelő érzés egyedül aludni, lesni a hétvégét, mikor hozza haza a szolgálati kocsim. Ám kárpótolt a magány rejtett gondolata: itt a hasonmása, a táncos lábú Róza! Mindennap felugrott tágas irodámba, mikor kerül pecsét okmányok végére? Nyilván azt is tudta (finoman céloztam), hol és merre lakunk, s hogy a drága nejem csak hétvégén kopogtat. Ha rám nyitna egy este... – suhantam boldogan a remények szárnyán. Lehunytam a szemem, *terült* az asztalkám. Virággal, tésztákkal, üdítőkkal vártam. Hallani véltem könnyed röppenését:

– Itt vagyok, arkangyal! Ha tényleg énrám vártál, miért kell bambulnod, tátanod a szádat?

Amikor elkaptam, csókolgatni kezdtem, dühösen dobbantott, s emelte a hangját.

– Állj! Nagyon kérlek, Mihály, kattintsd fel a villanyt!

– Miért tenném, Rozi?

– Mert lát a feleséged!

– Nem mondtam volna még, hogy Sáros Pusztán tanít?

– Elhiszem, arkangyal, de a szeme ott van. Vagy nem tehozzád simul az esküvői képen?

Far-hát, répa nélkül

– Megint itt vagy, Téglás – kérdezte a pincér –, miért kell foglalnod a legjobb asztalomat? A sarokasztaloknál már nem érzel ízeket?

– Nyugodj meg, Bodrogi, kezdek tollasodni. Nem jár már a Cájtung? Nem vetted észre, hogy ragyog a csillagom, hogy minden hirdetésben kőművest keresnek?

– Az én vendégeim pedig asztalt szeretnének, főleg csúcsidőben!

– Hozhatsz ide bárkit, nem fogom felfalni.

– Látod azt a fickót?

– A narancssárga ingest, csokornyakkendővel?

– Tudod-e, hogy hívják?

– Kosztolányi Dezső?

– Ügynök, üzletkötő egy óriási cégnél. Ha nem kell repülnie, ide szokott járni reggel és délelőtt. Megkérhetlek, Téglás, hogy szóljál a gyomrodnak?

– Nyugodj meg, Bodrogi, rendben lesz minden!

Ahogy odaért a bróker, az ügybuzgó pincér kihúzott egy széket, s hogy adjon a látszatra, az overallos embert Kelemen mesterként próbálta eladni.

– Nyugodj meg, Széplaki, ennek a fiúnak nem omlik a fala! Inkább az a gondja, mikor beül hozzánk, hogy levessel vagy raguval kezdje-e.

– Maga is tokányt kért? – kérdezte a bróker, ahogy Bodrogi elment. Mivel nem jött válasz, bekapcsolta apró noteszgépét.

– Én még nem rendeltem – erőlködött Téglás, s mint a kifogott hal, élénken ficánkolt, megpróbált „falni” a kóbor illatokból.

– Igaza van, uram – helyeselt a bróker –, egy ilyen vendéglőben nem könnyű kiszűrni a legjobb falatokat.

A kőműves bölintott, mintha azt mondaná: könnyű neked, faszi, halvány fingod sincsen, mi az én bánatom.

– Maga levesekkel vagy húsfélével kezdi? – nézett rá a bróker, miután bezárta a gépét. – Mi a véleménye, ha nyúlgerincet mondok?

Nem lehetne farhát? somolygott magában, arra talán telik.

– Tudja, uram, honnan a vadhús szeretete?

– Vadászni jártak?

– Amíg élt az apám, természetvédő volt, magaslesre jártunk. Bármikor érkeztünk, otthon várt az anyám. S akár egy hangoskönyv, mondta a szöveget: végy két sárgarépát, vágjad jó apróra, hagymával és petrezselyemzölddel, aztán forrald lassan Egri bikavérrel. Miután a finom fűszerekkel puhára spékelted, helyezd bele szépen a pácolt nyúlgerincet, forgassad sokáig, mondjuk, másfél napig...

Téglás sokáig tátogott, járt a nyeldeklője. Mire kijött a főpincér, hozta a paprikást, kifordult az ajtón, úgy érezte, evett. Abban reménykedett, amíg összeszed valamit, egy ideig ellesz.